

«ԳԻՏԵԼԻՔԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄ» ԵՎ «ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄ»
ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ,
ԴՐԱՆՑ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՏԴ 330.1

DOI: 10.56246/18294480-2022.13-26

ՕԳԱՆՈՎ ՍԵՐԳՈ

ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի
հանրային կառավարման ամբիոնի ասիստենտ
Էլփոստ՝ soganov@ysu.am

Տեղեկարարական տեխնոլոգիաների (ՏՏ) արագ առաջընթացը, գիտելիքի և տեխնոլոգիաների ստեղծման, մշակման և տարածման կարևորությունը ընդգծելի են դարձնում նոր տնտեսական իրողությունը, որում կարևոր նշանակություն ունի գիտելիքի և տեխնոլոգիաների փոխանցումը, որպես գլոբալիզացման ժամանակակից մարտահրավերներին դիմակայելու կարևոր միջոց, ուստի սույն հոդվածով նպատակ է դրվել ուսումնասիրելու «գիտելիքի փոխանցում» և «տեխնոլոգիաների փոխանցում» հասկացությունները, իրականացնելու դրանց համեմատական վերլուծություն: Սահմանված նպատակից ածանցվում են հետևյալ խնդիրները. առանձին ուսումնասիրության ենթարկել նշյալ երկու հասկացությունները, համեմատական վերլուծությամբ ներկայացնել նմանությունները ու տարբերությունները: Հետազոտական աշխատանքի շրջանակներում կատարվել է տեսական նյութի վերլուծություն, կիրառվել են հետազոտական այնպիսի մեթոդներ, ինչպիսիք են փաստաթղթերի բովանդակային վերլուծությունը և համեմատական վերլուծությունը: Հետազոտության արդյունքում հանգել ենք եզրակացության, որ գիտելիքի և տեխնոլոգիաների փոխանցման գործընթացները կարևոր են և շարունակական, ունեն բազմաթիվ ընդհանրություններ. ակնհայտ է, որ գիտելիքի փոխանցումը ընդհանրական հասկացություն է, մինչդեռ տեխնոլոգիաների փոխանցումը ենթադրում է սահմանված հստակ փուլեր գործընթացի ամբողջական իրականացման համար՝ բովանդակելով վերջինների գործիքակազմը, ընթացակարգերը:

Ընդգծելի է, որ տեխնոլոգիաների փոխանցման հիմքում ընկած են գիտելիքի կառավարման կարևոր տարրեր, որոնք և պայմանավորում են տեխնոլոգիաների փոխանցման գործընթացը:

Բանալի բառեր՝ գիտելիքի փոխանցում, տեխնոլոգիաների փոխանցում, տեխնոլոգիաների փոխանցման մոդելներ, տեխնոլոգիաների փոխանցման մակարդակներ, համապատասխանելիության մոդել, տարածման մոդել, գիտելիքի օգտագործման մոդել:

Նախաբան

Գիտելիքների և տեխնոլոգիաների կուտակումը, փոխանցումը, կիրառումը և տարածումը 21-րդ դարի զարգացող համաշխարհային տնտեսության կայուն տնտեսական բարգավաճման բանալին են: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների արագ առաջընթացը, գիտելիքի և տեխնոլոգիաների արտադրության, մշակման և տարածման ծախսերի նվազումը փոխակերպում են սոցիալական և տնտեսական գործունեությունը ողջ աշխարհում: Գիտելիքի և տեխնոլոգիաների հեղափոխությունը էապես տարբերվում է անցյալ արդյունաբերական հեղափոխությունից, քանի որ այն հիմնված է ֆիզիկական իրերից դեպի ոչ նյութական ռեսուրսների՝ գիտելիքի և տեխնոլոգիաների վրա հիմնված հարստության ստեղծման: Այսպիսով՝ գիտելիքի և տեխնոլոգիաների արդյունավետ կառավարումն ու փոխանցումը համարվում է անհատների, կազմակերպությունների և ազգերի կարևոր կարողություններից մեկը գլոբալացված 21-րդ դարի գիտելիքի հասարակության մեջ:

Գիտելիքի և տեխնոլոգիաների կոնցեպտուալ նշանակությունը նոր տնտեսական իրականությունում առաջ է քաշում նոր իրողություն. տեխնոլոգիաների փոխանցման արդյունքում զարգացումները կարող են հաջողությամբ առևտրայնացվել՝ ի շահ դրանց հեղինակների: Այնուամենայնիվ, մշակողները և նոր տեխնոլոգիաների սեփականատերերը գիտնականներն են, կազմակերպությունները, փոքր նորարարական ընկերությունները, որոնք խնդիրներ ունեն իրենց մշակումների գնորդներ կամ արտադրություն ստեղծելու գործընկերներ գտնելու առումով [1]: Գիտնականները սովորաբար չունեն գործարարությամբ զբաղվելու բավարար հմտություններ:

Մեկ այլ կողմից՝ ընկերությունները նախատեսում են տեխնոլոգիաների կատարելագործմամբ հասնել մրցակցային առավելությունների: Հարց է

առաջանում՝ ինչպես ձեռք բերել տեխնոլոգիաներ, որոնք կարող են բարելավել բիզնեսի արդյունավետությունը: Այս խնդիրները լուծելու համար անհրաժեշտ է ստեղծել ինովացիոն շուկայի միջնորդներ, որոնք պետք է ինովացիոն գործընթացների մասնակիցներին տրամադրեն բոլոր անհրաժեշտ ծառայությունները՝ «մեկ պատուհանի» սկզբունքով իրենց ներուժի և նորարարական հնարավորությունների զարգացման համար: Տեխնոլոգիաների արդյունավետ փոխանցումը արագացնում է ինովացիոն գործընթացները տարածաշրջանային, ազգային և անդրազգային մակարդակներում: Ազգային և անդրազգային մասշտաբով կազմակերպությունների օպտիմալ փոխգործակցության մեխանիզմ ստեղծելու համար անհրաժեշտ է որոշել մոդելավորման այն պարամետրերը, որոնք թույլ են տալիս իրականացնել տեխնոլոգիաների փոխանցման գործընթացը [2]:

Համաշխարհային տնտեսության ձևավորման նոր միտումը, գիտելիքի դիտարկումը՝ որպես բազմաթիվ երկրների զարգացման առանցքային բաղադրիչ, հետազոտողների ուշադրությունը կենտրոնացրեց նոր իրողության վրա՝ մարտահրավերներին դիմակայելու, մրցակցային տնտեսությունների ձևավորման արդյունավետ միջոցների առբերման համար:

Այս համատեքստում գործածության մեջ մտան երկու կարևոր հասկացություններ՝ «գիտելիքի փոխանցում» և «տեխնոլոգիաների փոխանցում»: Սույն հոդվածով ներկայացվում են այս հասկացությունները և դրանց համեմատական վերլուծությունը:

Գիտելիքի փոխանցում

Գիտելիքների փոխանցումը համարվում է գիտելիքի կառավարման կարևոր գործընթաց, որի միջոցով գիտելիքը շարժվում է արմատի և ստացողի միջև, և որտեղ գիտելիքը տրվում և կիրառվում է: Գիտելիքը մարդկանց միջև կարող է փոխանցվել կազմակերպության հիերարխիկ մակարդակների և ստորաբաժանումների միջոցով, որոնք տարբեր են կազմակերպություններում: Գիտելիքի փոխանցումը կազմակերպության մի մասից մյուսը գործնական խնդիր է: Գիտելիքի փոխանցման նպատակն է կազմակերպել, ստեղծել, տարածել գիտելիքը և ապահովել դրա հասանելիությունը ապագա օգտագործողների համար:

Անդրադառնալով գիտելիքի փոխանցմանը՝ Փարենթը, Մաքդոնալդը, Գոլեթը ընդգծում են, որ գիտելիքը կարող է ընկալվել որպես փորձ, համատեքստային ըմբռնում, հավելյալ արժեք պարունակող տեղեկատվություն կամ պատկերացումներ, որոնք հիմնված են ըմբռնման շրջանակների վրա,

վերջիններս գտնվում են անհատների կամ խմբերի մտքերում և պետք է կառավարվեն ներկա պահին՝ լռելայն կամ բացահայտ գիտելիքի տեսքով: Հեղինակները ավելացրել են, որ գործունեության ինտեգրումը, ներառյալ գիտելիքների ստեղծումը, փոխանցումը, կիրառումը, պահպանումը, նույնականացումը և ձեռքբերումը, դիտվում է որպես կազմակերպության համար շահավետ, համակարգային գործողությունների ամբողջություն:

Առանձնացվում են գիտելիքի փոխանցման վրա ազդող բազմաթիվ գործոններ, որոնց մի մասը ներկայացված են ստորև:

1. Սոցիալական և մշակութային արժեքներ

Կազմակերպությունները պետք է ուսումնասիրեն սոցիալական և մշակութային արժեքները, դրապատճառները և գիտելիքները անհատի և թիմի միջոցով կիսելու պատրաստականությունը. վերջիններս կարևոր են վստահության և փոխանակման գործընթացի դյուրացման համար:

2. Տեխնոլոգիա

Գիտելիքի փոխանցման վրա ազդում են նաև հաստատված հաղորդակցման գործիքները, որոնք ստեղծվել են կազմակերպության կողմից՝ փոխանցման պրակտիկան ուժեղացնելու նպատակով: Տեխնոլոգիաների զարգացման հետ մեկտեղ զարգանում է նաև գիտելիքի փոխանցման գործընթացը, հաղորդակցության և մեդիա գործիքների օգտագործումը, ինչպիսիք են էլիոստը, ամպային պահեստավորման համակարգը, կարճ հաղորդագրությունների համակարգը, հեռախոսը և ցանցային ենթակառուցվածքը, որոնք դիտվում են որպես գիտելիքի փոխանցման օժանդակ համակարգեր:

3. Հաղորդակցման լեզու

Անհատների շրջանում լեզվական կարողությունները նույնպես դիտվում են որպես գործոն, որն ազդել է գիտելիքների փոխանցման իրականացման վրա: Հաղորդակցման նմանատիպ տեխնիկական լեզվի օգտագործումը նպաստում է փոխանցման գործընթացի արդյունավետությանը:

4. Վստահություն և հարաբերություններ

Գոյություն ունի նաև ընդհանուր կոնսենսուս, որը ներառում է կողմերի կամ կազմակերպության միջև վստահությունը՝ գիտելիքների փոխանցում իրականացնելու համար: Գիտելիքի փոխանցման արդյունավետության վրա ազդում են նաև երկու կողմերի կարողությունները գործընթացն իրականացնելիս [3]:

Տեխնոլոգիաների փոխանցում

Տեխնոլոգիաների փոխանցումը վերաբերում է գիտական և տեխնոլոգիական հետազոտություններից բխող արդյունքների փոխանցման գործընթացին շուկա և ավելի լայն հասարակություն՝ հարակից հմտությունների և ընթացակարգերի հետ միասին, և որպես այդպիսին տեխնոլոգիական նորարարության գործընթացի էական մասն է:

Տեխնոլոգիաների փոխանցումը բարդ գործընթաց է, որը ներառում է բազմաթիվ ոչ գիտական և ոչ տեխնոլոգիական գործոններ՝ ընդգրկելով տարբեր շահագրգիռ կողմերի: Լավ կամ բարձրորակ հետազոտության արդյունքները բավարար չեն տեխնոլոգիաների հաջող փոխանցման համար: Ընդհանուր տեղեկացվածությունն ու պատրաստակամությունը կազմակերպությունների և անհատների մակարդակում, ինչպես նաև հատուկ ասպեկտների հետ կապված հմտություններն ու կարողությունները, ինչպիսիք են ռիսկերի ֆինանսավորման հասանելիությունը և մտավոր սեփականության կառավարումը, նույնպես անհրաժեշտ բաղադրիչներ են:

Տեխնոլոգիաների փոխանցումն ընդգրկում է համալիր արժեքային շղթան, որը կապում է հետազոտությունը դրա վերջնական հասարակական տեղակայման հետ: Սա սկսվում է հետազոտական հաստատություններում նոր տեխնոլոգիաների հայտնաբերմամբ, որին հաջորդում է այդ տեխնոլոգիաների բացահայտումը, գնահատումը և պաշտպանությունը: Հաջորդ քայլերը ներառում են շուկայավարում, պոտենցիալ լիցենզավորման պայմանագրեր և տեխնիկական գյուտերի վրա հիմնված ապրանքների մշակում: Այս ապրանքների ֆինանսական եկամուտները, օրինակ, կարող են օգտագործվել հետագա հետազոտությունների համար [4]:

Մեկ այլ սահմանմամբ՝ տեխնոլոգիաների փոխանցման մեթոդները կանխորոշված պայմաններում գործողությունների մի շարք են, որոնց ընթացքում հայտատուն ձեռք է բերում շահագրգիռ տեխնոլոգիա [5]: Առանձնացվում են տեխնոլոգիաների փոխանցման տարբեր մեթոդներ և մոդելներ, ինչպիսիք են.

Ներքին փոխանցումը, որը տեղի է ունենում ուղղակի ներդրումների տեսքով:

Արտաքին փոխանցումը, որը տեղի է ունենում տարբեր ձևերով՝ համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծում, ֆրանչայզինգ, կապիտալ ապրանքների վաճառք, լիցենզիաներ, տեխնիկական աջակցություն, ենթապայմանա-

գրային կամ բնօրինակ սարքավորումների արտադրության պայմանավորվածություն:

Բար-Ջաքայի մոդել: Մշակվել է տեխնոլոգիաների փոխանցման մոդել, որը հիմնված է ծրագրի կառավարման մոտեցման վրա: Սրանում տեխնոլոգիաների փոխանցման գործընթացը բաժանվել է որոնման և իրականացման փուլերի: Այն նաև լուսաբանեց, որ կարևոր է ունենալ հանգուցային և որոշումների կետեր, որպեսզի գործունեությունը հնարավոր լինի ուժեղացնել և սխալները շտկել:

Շլիի, Ռադնորի և Վադի մոդել: Նրանք առաջարկեցին պարզ և ընդհանուր մոդել, որն ունի յոթ տարրեր, որոնք ազդում են ցանկացած տեխնոլոգիայի փոխանցման նախագծի պլանավորման, իրականացման և հաջողության վրա: Յոթ տարրերն են՝ փոխանցողը, ստացողը, փոխանցվող տեխնոլոգիան, փոխանցման մեխանիզմը, որն ընտրվել է ընտրված տեխնոլոգիան փոխանցելու համար, փոխանցողի միջավայրը, ստացողի միջավայրը, ավելի մեծ միջավայրը, որը շրջապատում է և՛ փոխանցողին, և՛ ստացողին:

Գիբսոնի և Սլիմորի մոդել: Այս մոդելով տեխնոլոգիաների փոխանցումը ներառում է երեք մակարդակներ.

1. տեխնոլոգիաների զարգացում
2. տեխնոլոգիաների ընդունում
3. տեխնոլոգիական կիրառություն:

Տեխնոլոգիաների զարգացման մակարդակը համարվում է ամենակարևոր մակարդակը, որտեղ փոխանցումը սովորաբար իրականացվում է հետազոտական հաշվետվությունների և ընդհանուր հոդվածների տեսքով: Տեխնոլոգիայի ընդունումը ցույց է տալիս, որ մշակողի պարտականությունն է ստեղծել որոշակի տեխնոլոգիա, որը կարող է հեշտությամբ հասկացվել: Տեխնոլոգիաների կիրառումը ներառում է տեխնոլոգիայի առևտրայնացումը շուկայում: Այս մոդելը համընկնում է գիտելիքի օգտագործման մոդելի հետ:

Տեխնոլոգիայի փոխանցման եղանակների ընտրության հիմքում ընկած են բազմաթիվ փոփոխականներ, որոնք էլ պայմանավորում են այս կամ այն մոդելի արդյունավետությունը կոնկրետ համատեքստում [6]:

Գիտելիքների և տեխնոլոգիաների փոխանցման համեմատություն

Տեսաբաններն ու պրակտիկները տարբեր կերպ են սահմանում «գիտելիքի փոխանցում» և «տեխնոլոգիաների փոխանցում» հասկացությունները: Այնուամենայնիվ, նկատելի են էական նմանություններ այս հասկացություններում: Գիտելիքների և տեխնոլոգիաների փոխանցումը հաղորդակցության

բարդ տեսակ է: Այն համագործակցային գործունեություն է երկու կամ ավելի անհատների կամ ֆունկցիոնալ միավորների միջև, որոնք բաժանված են կառուցվածքային, մշակութային և կազմակերպչական սահմաններով:

Ստորև ներկայացվում են գիտելիքների և տեխնոլոգիաների փոխանցման երեք տարածված մոդելները:

«Համապատասխանելիության մոդելը» ընդգծում է հետազոտության որակի և շուկայի մրցակցային ճնշումների կարևորությունը տեխնոլոգիաների փոխանցման համար: Այս մոդելը ելնում է այն կանխադրույթից, որ լավ տեխնոլոգիաները վաճառում են նրանց, որոնց թիվը սակավ է աշխարհում:

«Տարածման մոդելը» կենտրոնանում է նորարարության տարածման վրա: Նպատակը նորարարությունների տարածումն է առանձին օգտատերերին:

«Գիտելիքի օգտագործման մոդելը» ընդգծում է հետազոտողների և օգտատերերի միջև միջանձնային հաղորդակցության կարևորությունը:

Վերոհիշյալ երեք մոդելների համատեքստում առաջարկվում են և՛ գիտելիքի, և՛ տեխնոլոգիաների փոխանցման հետևյալ չորս մակարդակները՝ հիմնված Գիքսոնի և Սմիլորի տեխնոլոգիաների փոխանցման մոդելի վրա:

Առաջին մակարդակում գիտելիքի և տեխնոլոգիաների ստեղծումն է: Անհատները կատարում են ժամանակակից հետազոտություններ և այդ արդյունքները հայտնում այնպիսի բազմազան միջոցներով, ինչպիսիք են հետազոտական հրապարակումները, տեսաերիզները, հեռուստակոնֆերանսները, նորությունները և այլն: Գիտելիքի և տեխնոլոգիայի փոխանցումն այս մակարդակում հիմնականում պասիվ գործընթաց է, որը պահանջում է քիչ համագործակցային վարքագիծ, թեև հետազոտողները կարող են աշխատել թիմերով:

Երկրորդ մակարդակում գիտելիքի և տեխնոլոգիաների փոխանցումը, փոխանակումը պահանջում է գիտելիքները և տեխնոլոգիաները մշակողների և օգտագործողների միջև համատեղ պատասխանատվության սկիզբ: Գիտելիքն ու տեխնոլոգիան փոխանցվում են անձնական, գործառութային կամ կազմակերպչական սահմաններով, որոնք ընդունվում ու հասկացվում են նշանակված օգտվողների կողմից:

Երրորդ մակարդակում իրականացվում է գիտելիքների և տեխնոլոգիաների արդյունավետ ներդրում: Որպեսզի երրորդ մակարդակի փոխանցումը

հաջողվի, գիտելիքների և տեխնոլոգիաների օգտագործողները պետք է ռեսուրսներ ունենան, որոնք անհրաժեշտ են իրականացնելու համար: Գիտելիքների և տեխնոլոգիաների ներդրումը կարող է առաջանալ օգտատեր կազմակերպության ներսում՝ արտադրության կամ այլ գործընթացների առումով, կամ կարող է առաջանալ ծառայությունների կամ լավագույն փորձի շրջանակներում:

Չորրորդ մակարդակում իրականացվում է գիտելիքների և տեխնոլոգիաների օգտագործում՝ կենտրոնանալով առևտրայնացման վրա: Չորրորդ մակարդակը հիմնվում է նախորդ երեք մակարդակների նպատակներին հասնելու համար ձեռք բերված հաջողությունների վրա:

Հասկացությունները, ունենալով մի շարք նմանություններ, ունեն նաև տարբերակիչ առանձնահատկություններ: Գիտելիքի փոխանցումը սահմանափակ վերահսկելի, ընթացքային, շարունակական գործընթաց է, և դրա փոխանցման վերջնարդյունքային արդյունավետությունը խիստ փոխկապված է տրամադրողից և ստացողից, վերջիններիս ընկալումներից, կոմպետենտության մակարդակից, շրջապատող միջավայրից և այլ գործոններից:

Գիտելիքը, որը կուտակված է մարդկանց և խմբերի մտքերում և հիերարխիկ փոխգործակցությամբ պետք է փոխանցվի, փոխանցման յուրաքանչյուր շղթայում կարող է ենթարկվել փոփոխման, որը այլակերպում է սկզբնական գիտելիքը, գիտելիքի փոխանցման ընթացքում առաջանում է դրա հիմնական հատկանիշների կորստի բարձր ռիսկայնություն, մեկ այլ կողմից՝ գիտելիքի առկայությունը դեռևս գործընթացի վերջնական արդյունքը չէ, և ձեռք բերված գիտելիքի գործարկումն է, որ ապահովում է փոխանցման գործընթացի ամբողջականությունը, որը, ինչպես ներկայացվեց, կախված է մի շարք գործոններից: Նկատի ունենալով թվյալ գործընթացների սուբյեկտիվ բնույթագրիչները՝ դրանք կարող են առաջացնել կառավարման գործընթացի բարդություններ, ինչպիսիք են վերահսկելիության, չափման և գնահատման բարդությունները: Գիտելիքի փոխանցման շղթան կարող է տարբեր նպատակների ծառայել: Այն կապված է գիտելիքի փոխանցմամբ լուծվող խնդիրներով: Գիտելիքի փոխանցումը, այնուամենայնիվ, կազմակերպության արդյունավետությունը պայմանավորող գործընթացներից է, որի մշտական շրջանառությունը նպաստում է գիտելիքի թարմացմանը: Գիտելիքի փոխանցումը և դրա վերաբերյալ քննարկումները հիմք են դնում նոր գիտելիքի առաջացման, որը պահպանելով նախորդների հիմնական բաղադրատարրերը՝ լրացնում է առկա բացերը, ստեղծում հավելյալ արժեք,

նպաստում նախորդի կատարելագործմանը, բարձրացնում է հաղորդակցության մակարդակը, փորձի փոխանակումը նպաստում է ընդհանրական գիտելիքի ձևավորմանը:

Տեխնոլոգիաների փոխանցումը վերջնարդյունքի փոխանցման գործընթացն է, որտեղ որպես վերջնարդյունք կարող են դիտարկվել գիտական և տեխնոլոգիական հետազոտություններից բխող արդյունքները, որոնք անցնելով գիտելիքի կառավարման փուլերով՝ արդեն իսկ որոշակի հաստատուն վիճակում են, և որպես գործընթացի ավարտ սահմանված է դրանց առևտրայնացումը շուկայում:

Տեխնոլոգիական փոխանցման դեպքում կա գործընթացի հստակ փուլայնացում, որը և բարձրացնում է կառավարելիության մակարդակը: Տեխնոլոգիաների փոխանցման համար առանցքային է դառնում փոխանցվող տեխնոլոգիայի օգտագործման հասկանալիությունը ստացողի համար, որը պայմանավորելու է դրա արդյունավետ օգտագործումը: Ստացողների տեսանկյունից տեխնոլոգիաների փոխանցումը սովորաբար բաժանվում է նախապատրաստման, արտադրության, գործարկման և գնահատման փուլերի: Այս փուլերում տեխնոլոգիաների հասկացվածությունը օգնում է տեխնոլոգիաների պատշաճ փոխանցմանը և արդյունավետ ներդրմանը:

Գիտելիքի և տեխնոլոգիաների փոխանցումը կազմակերպություններին հնարավորություն է տալիս ավելի լավ որոշումներ կայացնելու և արդյունավետ մրցակցելու այնտեղ, որտեղ վերջիններս ստեղծում են մրցակցային առավելություններ, որոնք նպաստում են կազմակերպության արդյունավետության բարձրացմանը, հատկապես երբ այն օգտագործվում է խնդիրը լուծելու, որոշումներ կայացնելու, պլանավորման ռազմավարություն մշակելու և ողջ կազմակերպությունում գործունեության վերանայման համար [1]:

Եզրակացություն

«Գիտելիքի փոխանցում» և «տեխնոլոգիաների փոխանցում» հասկացությունները հաճախ օգտագործվում են փոխադարձաբար, չնայած և՛ գիտելիքի, և՛ տեխնոլոգիայի փոխանցումը խիստ ինտերակտիվ գործողություններ են, ծառայում են տարբեր նպատակների: Գիտելիքի փոխանցումը ենթադրում է ավելի լայն, ավելի ընդգրկուն կառուցվածք, որն ավելի շատ ուղղված է փոփոխությունների «ինչոյնների» ըմբռնմանը: Ի հակադրություն՝ տեխնոլոգիաների փոխանցումը ավելի նեղ և նպատակաուղղված կառուցվածք է, որը սովորաբար ներառում է միջավայրը փոխելու որոշակի գործիքներ [7]:

Գիտելիքի և տեխնոլոգիաների փոխանցումը կարևոր, շարունակական գործընթաց է արագ զարգացող արդյունաբերության մեջ, որը ազդում է արդյունավետ գործունեության վրա:

Ի հակադրություն բազմաթիվ ընդհանրությունների՝ ակնհայտ է, որ գիտելիքի փոխանցումը ընդհանրական հասկացություն է, մինչդեռ տեխնոլոգիաների փոխանցումը ենթադրում է սահմանված հստակ փուլեր գործընթացի ամբողջական իրականացման համար, վերջինների գործիքակազմերը և ընթացակարգերը:

Զարգացած երկրների փորձը ցույց է տալիս, որ տեխնոլոգիաների փոխանցման գործընթացը կարելի է կազմակերպել՝ ստեղծելով տեխնոլոգիաների փոխանցման ոլորտում ծառայությունների լայն շրջանակ: Տեխնոլոգիական մակարդակի բարելավման կարևոր գործոն է հատկապես նորարարության արդյունքների առևտրայնացումը, որի համար անհրաժեշտ է ստեղծել տեխնոլոգիաների փոխանցման գործիքներ:

Գիտելիքի փոխանցումը կարևոր գործընթաց է, որը նպաստում է աշխատանքային արդյունավետության բարձրացմանը, տիրապետելի գիտելիքի զարգացմանը, մեծացնում է հաղորդակցությունը, ինչը դրականորեն է անդրադառնում գործընթացների վրա:

Ընդգծելի է, որ տեխնոլոգիաների փոխանցման հիմքում ընկած են գիտելիքի կառավարման կարևոր տարրեր, որոնք և պայմանավորում են տեխնոլոգիաների փոխանցման գործընթացը: Այդպիսիք են գիտելիքի ստեղծումը, որի հիմքով ձևավորվում է նոր տեխնոլոգիա, դրա փոխանցումը, գործարկումը: Հոդվածում ներկայացված երկու հասկացությունները բազմաթիվ տարբերություններով, այնուամենայնիվ, խիստ փոխկապակցված են:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Kyung S., Gibson D, “Knowledge and technology transfer: levels and key factors”, 2000, p. 3-5 https://www.researchgate.net/publication/229037546_Knowledge_and_technology_transfer_levels_and_key_factors/stats

2. Prokhorova V., Reznik N., Bozhanova O., Slastianykova K., “Technology Transfer as a Prerequisite of Innovative Development of Enterprises, EDP Sciences”, SHS Web of Conferences 67, 010 (2019) NTI-UkrSURT, 2019, p. 4-5

3. Hassan M., Noor M., Hussin M., “Knowledge Transfer Practice in Organization, International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences” 2017, Vol. 7, No. 8 ISSN: 2222-6990, p. 751,

-
4. https://www.researchgate.net/publication/325122097_Knowledge_Transfer_Practice_in_Organization
 5. An official website of the European Union: https://knowledge4-policy.ec.europa.eu/technology-transfer/what-technology-transfer_en
 6. Luna N., "Understanding Technology Transfer; Its Facts and Models", Cebu Technological University, Cebu City, Philippines, 2020, p. 2
 7. "Transfer Of Technology, United Nations", New York and Geneva, 2001 pp. 12-13
 8. Gopalakrishnan S, Santoro M., "Distinguishing between knowledge transfer and technology transfer activities: the role of key organizational factors IEEE Transactions on Engineering Management" (Volume: 51, Issue: 1, Feb. 2004), pp. 57-60.

RESEARCH ON KNOWLEDGE AND TECHNOLOGY TRANSFER CONCEPTS AND THEIR COMPARATIVE ANALYSIS

OGANOV SERGO

*Faculty of International Relations,
Chair of Public Administration, Assistant, YSU
e-mail: soganov@ysu.am*

The rapid progress of information technology (IT), the importance of the creation, development and dissemination of knowledge and technology highlight the new economic reality, in which the transfer of knowledge and technology is essential as an important way to face the modern challenges of globalization. Therefore, the purpose of this article is to study the concepts of transmission of technologies and to carry out a comparative analysis of them.

The following problems are derived from the defined goal: to explore these two concepts separately and present the similarities and differences by a comparative analysis. A theoretical material analysis was performed, and research methods such as content analysis of documents and comparative analysis were used. As a result of the research, we came to the conclusion that the transfer of knowledge and technology is an important and ongoing process, having many commonalities. It is obvious that the transfer of knowledge is a general concept, while the transfer of technologies implies defined clear stages for the complete implementation of the process, including the tools and procedures of the latter. It should be emphasized that the transfer of technologies is based on the elements of knowledge management.

Keywords: knowledge transfer, technology transfer, technology transfer models, levels of technology transfer, appropriability model, dissemination model, knowledge utilization model.

ИЗУЧЕНИЕ ПОНЯТИЙ ТРАНСФЕР ЗНАНИЙ И ТЕХНОЛОГИЙ, ИХ СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ

ОГАНОВ СЕРГО

*Ассистент кафедры государственного управления
факультета международных отношений ЕГУ
электронная почта: soganov@ysu.am*

Быстрое развитие информационных технологий, необходимость накопления, разработки и распространения знаний, технологий выдвигают на первый план новую экономическую реальность, как важный способ противостоять современным вызовам глобализации. Следующие проблемы вытекают из поставленной цели: изучить эти два понятия по отдельности, представить сходства и различия путем сравнительного анализа. В рамках исследовательской работы был проведен анализ теоретического материала, были использованы такие методы исследования, как анализ содержания документов и сравнительный анализ. В результате исследования мы пришли к выводу, что передача знаний и технологий является важным, непрерывным процессом, имеющим много общего. Очевидно, что передача знаний является общим понятием, в то время как передача технологий подразумевает определенные четкие этапы для полной реализации процесса, включая инструменты и процедуры последнего. Следует подчеркнуть, что передача технологии основана на важных элементах управления знаниями, которые обуславливают процесс передачи технологии.

Ключевые слова: трансфер знаний, трансфер технологий, модели передачи технологий, уровни передачи технологий, модель применимости, модель распространения, модель использования знаний.

Հոդվածը ներկայացվել է խմբագրական խորհուրդ 17.06.2022թ.:
Հոդվածը գրախոսվել է 18.08.2022թ.: